

Itä-Suomen sosiaalityöpäivät Kuopiossa 9. ja 10.11.2009

Esittäjä

Vuokko Niiranen, professori

Aihe

Johtamisen ja johtamisosaamisen ympäristö ja haasteet sosiaalipalveluissa

Valitse saako tiivistelmän julkaista ISON nettisivuilla osiossa:

Tapahtumat – Itä-Suomen sosiaalityöpäivien materiaalit

Kyllä Ei

Tiivistelmän tekstillä on varattu tilaa yhden A4:n verran. Ylimenevää tekstiä ei voida huomioida. Tiivistelmät jaetaan päivillä kaikille osallistujille.

Tiivistelmä

Kunnan sosiaalipalvelut ovat yhtä aikaa kolmitasoisien ohjauksen kohteena. Perustehtävä määrittynyt kuntalain mukaan paikallisesti, mutta toimintaa ohjataan kansallisesti ja myös kansainvälisesti. Kunta palveluiden organisaationa on valtakunnallisen sosiaali- ja terveyspolitiikan väline. Se on myös toiminnallisen ja poliittisen ohjauksen kohde, ja vielä lisäksi toiminnan toteuttamisen organisaatio.

Johtaminen sisältää sekä perustehtävän johtamisen ja siihen liittyvän hallinnon ja talouden johtamisen, että henkilöstövoimavarojen johtamisen. Palveluihin kohdistuu toisinaan hyvinkin ristikkäisiä arvotavoitteita, taloudellisia tavoitteita ja tavoitteita ongelmien ehkäisemisestä. Henkilöstöjohtamisen puolella odotetaan osaamisen johtamista, työhyvinvoinnin edistämistä ja yhä enemmän myös panostamista henkilöstön rekrytointiin ja positiivisen urakehityksen tukemiseen. Tarkastelen sosiaalialan johtamista moniulotteisen johtamisen mallin näkökulmasta

Institutionaalisia tekijöitä kunnan sosiaalipalveluiden johtamisessa ovat esimerkiksi perustehtävän luonne, lakisääteisyys, kunta-valtio -ohjaussuhde ja rahoitusjärjestelmä. Organisaatioiden toimintatavat, eri työntekijäryhmien ammatillisuuden aste ja keskinäiset hierarkiat näkyvät johtamisodotuksissa. Siten sosiaalialan strateginen johtaminen koostuu kolmesta toisiinsa liittyvästä kokonaisuudesta; perustehtävälähtöisyydestä, tavoitteiden saavuttamisesta ja toimintaympäristösuuntautuneesta strategisuudesta.

Sosiaalialan ammatilliseen osaamiseen perustuvassa työssä johtajalta edellytetään oman toimialansa sisällöllistä tuntemusta ja usein myös alan substanssikoulutusta. Hallinto taas odottaa johtajalta hallintokäytäntöjen tuntemista ja johtamisosaamista. Pysyvyyden ja ennakoitavuuden vaatimukset ovat erilaisia jos palveluilta edellytetään lakisääteisyyttä ja oikeusturvaa, tai jos niiden edellytetään reagoivan nopeasti asiakkaiden tai markkinoiden muuttuviin tarpeisiin. Moniulotteisen johtamisen pääulottuvuudet keskittyvät 1) henkilöstöjohtamiseen, 2) toimintaympäristöön, 3) tuloksellisuuteen, 4) sisäisiin prosesseihin sekä 5) perustehtävän mukaiseen professionaalisuuteen.

Kaikki ulottuvuudet ovat johtamisessa tärkeitä, mutta tutkimustulokset osoittavat, että organisaation sisäisiin prosesseihin, ennakoitavuuteen ja virheettömyyteen pyrkivä byrokraattinen ulottuvuus jää vähemmälle. Johtamistyössä korostuvat erityisesti osaamisen johtaminen ja henkilöstövoimavarat, tuloksellisuus, toimintaympäristöyhteistyö sekä professionaaliset kysymykset.

Tutkimustulokset perustuvat Kuopion yliopistolla terveyshallinnon ja -talouden*) laitoksella sosiaalihalntotiede -oppiaineessa tehtyyn valtakunnalliseen Sosiaalijohto Suomessa -tutkimukseen. Hanke on myös osa Suomen Akatemian WORK-tutkimusohjelmaa, jossa Niirasan johtama Kuopion osahanke "Johtamisen etiikka ja johtamisen kvalifikaatiot" kuuluu Joensuun, Kuopion ja Vaasan yliopistojen yhteiseen, työelämän syrjimättömyyttä tutkivaan konsortioon.

*) 1.1.2010 alkaen: Sosiaali- ja terveysjohtamisen laitos, Itä-Suomen yliopisto